

RÁHEL PERBE SZÁLL ISTENNEL

Megint csak megfélemezett Jeruzsálem nyakas és állhatatlan népe az esküvel fogadott szövetségről, megint csak véres áldozatot mutatott be Tyr és Ámon ércbálványainak. És nemcsak a magaslatokon és kőoltárokon égettek szentségtörő áldozatot a pogány isteneknek, de imádásra helyezték Baal szobrát még Isten házában is - melyet szolgája, Salamon, épített neki - és tiszta kövezetét mészárolt állatok véreinek szennyes áradatával mocskolták, mígnem füsttől és vértől bűzlött a szent hajlék.

Amint Isten látá, hogy szentségének bensőjéig gúnyt űznek belőle, rettenetes haragra lobbant. Kinyújtó fenyegető jobbját, és kiáltása széthasítá a mennyeket: véget ért immár türelme, kiirtja a bűnös várost, és népeit pelyvaként szórja szét a föld hátán. Mennydörgésként robbant szerte a kinyilatkoztatás, és betölté örökkévalóságának határtalan végeit.

És hangra szállván Isten haragja, borzadva reszketett bele a megbilincselte föld és az egek magassága. Száguldva menekültek a folyók, meghajoltak a tengerek, meginogtak a hegyek, és térdre borultak a sziklák. Holtan zuhanták alá a madarak röptükben, és még az angyalok is hatalmas szárnyuk fehér pajzsa mögé rejtették fejüket, mert még ők, az érzéketlenek, sem állhatták haragos tekintetének villámain, és haragjának kiáltása ércként hatolt fülükbe.

Csupán az emberek mélyen lent elítélt városukban, érzékeik minden égi kinyilatkoztatás iránti tompaságában, nem sejtettek semmit elhatározott vesztükről. Csak azt vették észre, hogy meginognak a föld alapzatai, hogy kialudt a nap világossága, hogy hirtelen szélvihar kerekedett, mely szalmaszálként töri ketté a büszke cédrusokat, és földhöz lapítja a cserjéket, mint megriadt apró állatokat a félelem. A vihar hátán pedig felhők száguldottak, sötét függönyt vonva a kék égbolt elé, és mialatt az istenítélet veszedelemmé sűrűsödött a nép feje felett, lába alatt ingovánnyá bizonytalanodott a talaj. Rémulten rohantak ki házaikból, hogy elkerüljék a mennyezet rájuk omlását, de amint kiérve felfelé tekintettek, új ijedelem vett rajtuk erőt, mert máris sziklánál szilárdabban állt mozdulatlanul felettük a felhőzet, és tüzes kénkövel volt telítve a száguldó levegő íze. Hiába szaggatták eszük vesztetten ruháikat, hiába hintették porral tele hajukat, hiába borultak földre bűnbánó arccal bocsánatért

esedezve, a fekete felhő nőttön-nőtt fejük felett, kioltva, elnyelve a világosság éltető sugarait.

És oly hatalmas dörgéssé erősödött Isten haragja, hogy nemcsak az élőket töltötte el velőt fagyasztó rémülettel, hanem felébredtek sírjaikban a halottak is, és lelkük felriadt csontburkolt álmából. Mert úgy vagyon elrendelve, hogy a holtak nem láthatják ugyan Isten fenséges orcáját - csupán az angyalok képesek elviselni a lobogó lángnak e mérhetetlen ragyogását -, de megadatott nekik Isten haragjának és a végítélet harsonáinak hallása. Így tehát felemelkedtek hantjukban a halottak, és felszálltak sírjaikból. Mint szél ellen feszülő madarak, úgy repültek apák és ősapák lelkei, hogy körbegyűlve egyesítsék a Mindenhatóhoz szálló fohászukat, elhárítván gyermekeik feje és szent városuk házai felett tornyosuló rettenetes bosszúját. És előlépett Izsák és Jákob és Ábrahám, az ősatyák, és Isten felé emelék enyhítő-imájukat. De a mennydörgés porrá zúzta szavukat, és dadogásuk Isten indulatkorbácsolt hangjába veszett: túlon túl soká túré immár a végtelen hálátlanságot, és most elhatározta, hogy széjjelzúzza beszennyezett templomukat, hogy megismerjék haragjában, kik semmibe vevék szeretetét. És amint az ősapák saját szavuk tehetetlenségébe roskadva hátráltak, helyükbe léptek a próféták, Mózes, Sámuel, Éliás és Elisa, kiknek szájával valaha Isten maga szólott népéhez, ők, a tüzesnyelvű férfiak, és szívüket ajkukhoz emelék. De az Úr ügyet sem vetett beszédjükre, és vihara visszaveré szavukat szakálluk erdejébe. És máris mind élesebbé váltak a villámok, hogy pusztító tűzzel hamvasszanak tornyot és templomot. A szent férfiak bátorsága porba hullott Isten haragjának lába elé, és miként eltaposott fű, remegett kimerült lelkük az Úr színe előtt. És minden hangnak elállt lélegzete haragjával szemben. És amikor a halandók szavának utolsó rezzenése is dermedt némaságba veszett, íme Ráhel, Izráel ősanja lépett ki egyedül, magányos félelmének vadonjából. Ramahi sírjában ő is meghallotta Isten haragjának mennydörgő robaját, és gyermekei sorsán ontott könnyei patakként záporoztak orcáján. De erős elhatározással összefogván minden erejét, a Láthatatlan elé vetve magát, kitérta karjait, és térdre borulva emelé szavát az Úrhoz:

- Remegő szívvel szólok Hozzád, Mindenható . . . - de ki más, mint Te alkottad e szívet, hogy reszkessen Előtted félelmében, ki más, mint Te formáltad ajkaimat, hogy aggódásukat imába önthessék? Félelmem mélységéből kiáltom fel magam szereteted fényes magas-

ságába, gyermekeim nyomorúságából emelem gyenge hangomat végtelenség felé. Nem adtál nekem sem éles elmét, sem fondorlatos ravaszságot, és haragod békítésére nem tarthatok Elébed mást, mint saját indulatom feletti győzelmem történetét. Tudom jól, régóta ismered történetemet, mielőtt elmondanám, hiszen Benned már eleve értetemmé kristályosodott minden szó, mielőtt hanggá válhatna emberi ajkakon, és minden cselekedet befejezett tettként lakozik Benned, mielőtt emberi kéz végrehajtására mozdulhatna. És mégis, esdem, hallgass meg türelemmel bűnös néped kedvéért!

Így szóla Ráhel és lehajtá fejét. Isten pedig látá magába roskadt fájdalmát és könnyei záporát. És haragját egy lélegzetvételtre visszatartá, hogy a szenvedőre figyeljen.

Isten figyelése pedig minden teret ürességgel töit be, és megállítja az idő múlását. A szél nem mer fújni, a mennydörgés hangját veszi, a csúszómászók cövekké merevednek, a szárnyasok megdermednek röptükben, és élő száját nem hagy el lehelet. Mozdulatlanul állnak az órák, és ércszobrokká feszülnek a kerubok. Mert Isten figyelése magába szívja minden élet légzését és az eget suhogását. Még a nap is megáll égi vándorútján, pihen a hold, és minden folyó némán torkollik figyelésébe.

Ám mélyen lent a földön az emberek, saját félelmükbe roskadva, nem tudtak semmit Ráhel közbenjáró fohászzkodásáról, és Isten fülének figyeléséről. Mert minden időkből tudatlanok az isteni elhatározásokban, és nem sejtik, mi történik fenn a mennyekben. Csak azt észlelték, hogy hirtelen megszűnt felettük az elemek viharzása. De amint reménytelen szívvel felpillantának, a felhő még mindig feketén sötétlett felettük, miként egy koporsó fedele, és néma fenyegetéssel lebegett körülöttük örök éjszaka. És újból erőt vett rajtuk a rettegés, és oly hidegen burkolta őket a csend, mint halotti ing a kihúlt testet.

De Ráhel, érezvén, hogy feléje fordult Isten figyelme, kiemelvén arcát könnyei tengeréből, a félelem bátorságával folytatta: - Pásztorleány voltam, Lábán leánya... Te tudod, Uram...

Hárán földjén, mely kelet felé terül, és apám nyáját őriztem parancsolata szerint. És mikor egyszer juhainkat itatni vittük, és a leányok nem bírták felemelni a kút fedőkövét, egy ifjú lépett elő segítségére készen, egy idegen, délceg alakú ifjú, és mi bámulva álltunk testének

ereje láttán. Jákob volt, kit Te küldtél hozzánk, atyám húgának fia, és amint megnevezé magát, elvezettem őt atyám házába. Még csak egy órája múlt, hogy egymást megláttuk, és máris egybeforrt tekintetünk, és szívünk vágyódással telt el egymás iránt. És éjszaka került az álom, mert szívem telve volt övele. És mégis, Uram, nem restelltem vérem lázongását, mert ki más, mint Te Magad, Uram, teremtettél bennünket úgy, hogy feltáruljon szívünk a szerelem tövisbokrának lángolásában. Te, Uram, egyedül Te rendeléd akként, hogy megnyíljon a szűz öle a szeretett férfinak, hogy tekintet tekintetbe forrjon, és elemi erővel vonzódjék test a testhez. Ezért nem is fékeztük lángolásunkat, hanem esküvés fogadalmát váltottuk még ugyanaznap estjén, melyen Jákob engem megpillantott.

- Lábán atyám azonban, Uram, Te tudod, kemény ember vala; kemény, mint a szikföld, melyet ekéje feltört, kemény, mint iga alá hajtott barmainak szarva. És mikor Jákob elébe állt, hogy nőül kérjen tőle, elébb próbára kívánta tenni, hogy vajon akarata szerint való férfiú-e, egyaránt kitartó kemény szolgálatban és kísértő türelemben. Ezért azt követelte tőle, Te tudod, Uram, hogy hét évig szolgálja őt énértem. Megingott lelkem ereje ennek hallatára, és Jákob arca elfehéredett, oly mérhetetlen hosszúnak tűnt türelmetlen szívünknek e próbatétel ideje. Mert hét év, tudom, Uram, a Te szemedben csak egy alágördülő csepp, alig egy pillantása örökéletű szemednek, hiszen az idő tovatűnő füstként lengi át mennyeid örökkévalóságát. De hét év, ó, Uram, légy kegyes, fontold meg, nekünk, embereknek, az élet tizedrésze, hiszen alig nyitottuk fel szemeinket a sötétség mélyéből örök világosságod felé, máris lecsukja őket újból a halál áthatolhatatlan éjszakája. Mint egy folyó tavaszi áradása, rohan feltartóztathatatlanul életünk sodra, és egyetlen hullám fodra sem tér vissza többé. Hét év tehát nekünk, földi halandóknak, örökkévalóságnak tűnik, és tekintetünk nem tud hidat verni kezdetének öblétől végezte révéig. Hét hosszú esztendő, mely testünk állandó közelségében telt, melynek minden órájában szájunk szomjazta a szeretett ajkak csókját. És mégis, Uram, meghajolt Jákob a parancs előtt; és én magam térdet hajtottam atyám kívánságának. És erősen fogtuk szívünket kezünkbe, hogy engedelmességre kényszerítsük és türelemre szelídítsük. De milyen elmondhatatlanul nehéz, Uram, teremtményeid számára a türelem gyakorlása, hiszen forró, lüktető szívet helyeztél élő testünkbe, és földi létünk rövidségéről tudó félelmet rejtettél el mélyen bensőnkbe. Mi tudjuk, Uram, mily közel sárgul őszünk éltünk tavaszához, és mily illanó lehelet nyarunk. Ezért forr vérünkben a nagy türelmetlenség, ezért nyújtjuk kezünket oly mohón szerel-

münk tárgyé felé, oly kapkodva múltó örömök röpke érintésére. Hogy is várhatnánk mi, kik öregsünk az óra minden homokszemének pergésével, hogy is gyakorolhatnánk türelmet mi, kiknek halvány mécsesfénye kialhat bármely éjszaka, hogy is ne égnénk mi, kiket emészt az idő lángoló tüze, hogy is ne sietnénk mi, kiknek nyomában lohol a halál! És mégis, Uram, lemondó türelemre kényszerítettük lüktető szívünket, és erőt vettünk vágyunk ösztönzésén. Minden nap ezer napot jelentett egymás iránti vágyakozásunknak, úgy szerettük egymást! És csodák csodája, midőn letelt a hét év, e végtelen hosszú idő olybá tűnt előttünk, mint egyetlen nap. Így vártam én, Uram, Jákobra, és ilyen mérhetetlen szeretettel volt irántam Jákob.

- És mikor hetedszer fordult az év, repeső szívvel álltam atyám elé, nászunk sátrát követelve. De Lábán atyám boldogságom felett a messzibe tekintett, viharfelhő volt szemöldöke, szája merev pecsét. És megparancsolá, hogy hozzam elébe testvérnénémet, Leát.

- Lea, Uram, Te tudod, az elsőszülött volt, és két évvel előttem adott neki életet anyám. Orcáját nem alkottad tetszetőssé, és így nem vetettek rá ügyet a férfiak, és hogy egyik sem kívánta, nagy bánattal tölté el szívét. Ám éppen mostoha sorsa és annak szelíd túrése tette előttem kedvessé. De amint most atyám azt parancsolá, hogy vezessem elébe, engem ugyanakkor sátrából kiutasítván, hirtelen balsejtelem lett úrrá szívemen, és gyanú fogamzott bensőmben, hogy talán csalárd terveket szőnének káromra. Így hát közelükben elrejtőzván, meglestem beszédjüket. Atyám pedig így szóla

- "Halljad, Lea! Jákob, testvérfiam eljött hozzánk, és hét éve szolgál már, hogy elnyerje tőlem Ráhel húgod kezét. De ezt nem tűrhetem temiattad, mert hogy is történhetne, hogy a fiatalabb az idősebb előtt hagyja el atyjának házát, és az elsőszülött férjezetlen maradjon, a szolgálók gúnyának tárgyául. Ez Isten akarata ellen volna, bűnös ostobaság, és a természet rendje elleni véték. Mert a világ kezdetébe, a hajnalodó föld közepére azért állított bennünket az Úr, hogy benépesítsük világmindenségét saját fajtánkkal, és hogy miriádok legyenek egykoron, kik nevét dicsérik. Nem akarja, hogy alkotása meddő maradjon, és hogy az, amit élőnek teremtett, gyümölcs nélkül hulljon őszbe a teremtés fáján.

Nincs birka meg üsző istállómban, mely ne szaporodnék, hogyan túrhetném akkor, hogy saját gyermekem öle elzárva maradjon szégyenteljes hajadonságban ! Ezért készülj fel, Lea, öltsd magadra a menyasszonyi fátylat és csavard sűrűn orcád köré, hogy Jákobhoz vezesselek Ráhel helyett!

Így szólt atyám Leóhoz, ki remegve, némán hallgatta.

- Alighogy felfogta értelmem e csalfa beszédet, szívem indulatos haragra lobbant Lábán atyám és Lea nővérem ellen, ó bocsásd meg, Uram! De gondold csak meg, Uram: hét éven át szolgált Jákob egyedül énértem, hét esztendőn át fojtottuk magunkba egymásra vágyódó szerelmünket, és most a nénémet zárja karjaiba az, ki lelkemnek kedvesebb volt saját testemnél! És ekkor érzésem makacssá merevedett és lázongott saját atyám ellen... hallod, Uram . . . fellázadtam atyám ellen, mint ahogy gyermekeim fellázadtak Teellened, örök atyjuk ellen. Mert ezt is Te helyezted természetünkbe, Uram, hogy haragunk dacossá feszíti nyakunkat, ha igazságtalanság ér bennünket. És ezért titokban Jákobhoz szegődtem, és suttogva figyelmeztettem, legyen résen, nehogy atyám másnap mást helyezzen melléje. És hogy ne essen csapdába, a felismerés egy jelét beszéltek meg titokban. Ez pedig abban állt, hogy a menyasszony háromszor illesse csókkal homlokát a sátor ajtajában. És Jákob megértett és megjegyezte a jelt.

- Midőn közeledett az est, Lábán felékesítette Leát a menyasszonyi fátyollal. Kétszeresen vonta be orcáját, nehogy Jákob felismerje őt testének megismerése előtt. Engem pedig, nehogy meglásson egyik szolgája, ki árulójávé válhatnék a csalásnak Jákob előtt, bezáratott a magtárba.

Mint éji bagoly ültem a sötétben, és ahogy múltak az órák, és az alkony mindjobban éjbe sötétedett, úgy hatalmasodott el szívemen a keserű indulat, mígnem úgy éreztem, mérhetetlen fájdalmában részekben kell kiszakadnia mellkasom sebektől szántott üregéből. Mert - Uram, Te tudod - irigyeltem Leótól Jákob ölelését. És fogaimmal marcangoltam öklömet a lantok ünnepi pengetésének hallatára, és fájdalom meg irigység, mint két oroszlán, szaggatta foszlányokra megtiport lelkemet.

- Így feküdtem bezárva és elfeledve, magamba öklelve tehetetlen dühöm keserűségét, míg nem teljes sötétség borította kényszerű rejtekemet, elvegyülve saját kétségbeesésem sötét árnyaival. Ekkor halkán nyílt az ajtó. És íme, Lea volt, ki titkon osont be hozzám nászestje előtt. Már lépteiről felismertem, és mégis ellenségesen fordultam el tőle; mintha nem ismerném meg, mert szívem dermedt gyűlölködéssel zárkózott el előle. De Lea szelíden közeledett felém, keze gyengéden érinté hajamat, és felpillantván láttam, hogy szemének fényes csillagát a félelem felhője homályosítja. És lám, Uram - igenis bevallom -, e pillanatban ujjongott bennem a gonosz. Jólesett bánatos bizonytalansága, legeltettem szememet félelmén, és a bosszú kielégületlenségével észlelte éber figyelmem, hogy esküvőm napja keserű lett néki is. Ő azonban, a boldogtalan, nem sejtette gonosz kárörvendésemet, hiszen testvériesen osztottuk meg vala anyánk éltet adó tejét, és gyermekkorunk óta soha nem zavarta semmi testvéri szeretetünk tiszta összhangját. Így tehát gyanútlan bizalommal ölelt át, de sápadt ajka remegett a félelemtől, mikor panaszos hanggal nyitotta száját szólásra:

- Hova vezessen ez, én édes Ráhel húgom? Úgy fáj nekem, amit atyánk tenni készül. Tőled elveszi szerelmesedet, hogy nékem adja. Én pedig irtózom attól, hogy félrevezessem jóhiszeműségét, mert hogy is mehetnék emelt fővel őhöz, aki téged kíván, hogy helyetted én szegüljek nászának társává. Lépteim megtorpannak, szívem szava eltanácsol. Félek, Ráhel, úgy félek, mert hisz lehetetlen, hogy fel ne ismerjen első pillantásra. És nem fog-e akkor hétszeres szégyen zúdulni fejemre, ha érintetlenül kiűz majd sátrából? Harmadízigen ki fognak gúnyolni és ujjal mutogatnak felém. »Lea ez, a csúf vénlány, aki üzekedve csempészte be magát egy férfi ágyába, és kit amaz kikergetett, mint egy ótvaros állatot.« Mondd, mit tegyek Ráhel, ó segíts, én édes húgom! Merjem-e megkockáztatni, avagy ellenszegüljek-e szigorú atyánknak, kinek akarata mérhetetlen súllyal nehezedik reánk? Mit tegyek, Ráhel, nehogy Jákob időnek előtte felismerjen, és szégyenbe ne essek akaratom ellenére. Légy segítségemre, húgom, segíts, könyörgöm a Legkönyörületesebb nevében!

- Még rendületlenül uralta a szívemet, Uram, a harag, és bár szerettem testvéremet, még ujjongott lelkemben a gonosz, és félelme balzsam volt sebemre. De mihelyt szent nevedet idézte, Uram, legszentebb nevedet, a Legkönyörületesebb nevét, hirtelen izzó sugár hatolt át lelkemen, megrázkódott szívem megenyhült mellemben, és jóságod ereje, könyörület-

séged földöntúli hatalma, mint édes forrás ömlött elsötétült lelkembe. Mert ez egyike örök csodáidnak, Uram, hogy leomlik körülöttünk saját testünk fala, amint felismerjük felebarátunk kínokban vergődő szenvedését, és tudattal hatolunk fájdalmának bensejébe. És máris saját félelmemnek éreztem nővérem félelmét, magam vergődtem kételyei vergődésében, és már nem a saját gyötrelmem fájdalma járta át bensőmet, hanem az ő feldúlt lelkének kiáltása. És átszenvedve testvérem szenvedését, megkönyörültem rajta én, a Te balga szolgád, Uram, jól figyelj most szavaimra, megkönyörültem rajta abban az órában, mert könnyeiben állt előttem, mint ahogy én könnyeim közepette állok most a Te színed előtt. Megkönyörültem rajta, mert a könyörületességemhez folyamodott, mint ahogy én most a Te könyörületességedhez kiáltok égő, remegő ajakkal. És önnön érdekem ellenére oktattam őt, miként vezesse félre Jákobot, és kiadtam neki megbeszélte jeladásunk titkát. Meghagytam neki, hogyan illesse háromszor csókkal homlokát a sátor küszöbén. Így ütöttem arcul én, Ráhel, saját mardosó féltékenységemet, így árultam el Jákobot és saját szerető szívemet a Te szeretetedért! És midőn így cselekedtem és Lea előtt feltárult önmehtagadásom kapuja, leomlott közöttünk minden gát, lábaimhoz borulva csókolta kezeimet és ruhám szegélyét. Mert ezt is Te helyezted, Uram, az emberek lelkébe, hogy amint jelét látják szentséges jóságodnak, alázat költözik lelkükbe, és hála itatja át tetteiket. És átölelve csókokkal halmoztuk el egymást, és orcáinkat könnyeink egybefolyó árjának sós vizével áztattuk. És vigaszomból új erőt merítve máris távozni készült Lea az eljegyzés sátrába. De amint felemelkedett, újból aggályba sötétült szeme világa, és megint csak vértelen reszeltett ajka:

"Köszönöm, jóságos húgom - szólt hozzám -, köszönöm segítségedet és útmutatásod szerint fogok cselekedni. De hogyan, ha még e jel sem oszlatná el kételyeit? Még egyszer adj nekem tanácsot, édes húgom, még egyszer oktass ki! Mondd, mit tegyek, ha neveden szólít majd engem! Hallgathatok-e némán, ha megszólít engem, vőlegény a menyasszonyát, és nem szólhatok mégsem saját hangomon, hogy fel ne ismerje a csalást időnek előtte. Mit tegyek, húgom, ha beszél majd hozzám, hogyan válaszoljak neki a te szavaiddal, ha kérdez? Segíts, Ráhel, segíts, te okos, segíts, te jóságos, segíts a Legkönyörületesebb nevében!"

- És ismét, amint neveid legszentebbikével szólt hozzám, Uram, ismét áthatott az az izzó sugár, és felolvadt bennem dacom minden kevélysége, világossá simult keblemben a vi-

har, és lelkem feltárult panaszos küzdelme előtt. És másodszor is két kezembe fogtam saját vergődő szívemet és lábaim alá tapostam jajkiáltását. És amikor újból magamhoz emelém a porból, könnyörületessé szelídülve kész volt minden áldozatra. Így feleltem tehát:

- "Nyugodj meg, Lea, csillapodj, édes néném, és ne emészd magadat! Mert a Legkönyörületesebb kedvéért még ezt is kész vagyok magamra vállalni, mielőtt feltárná testedet. És ezt fogom cselekedni érted: míg atyánk téged fátyolba burkoltan összead veled, be fogok lopózni Jákob sátrába és oda fogok kuporodni a sötétség leple alatt fekvőhelyetek mellé. És ha megszólítana, én fogok neki válaszolni, saját hangommal, helyetted. És akkor el fog oszlani bizalmatlansága, és át fog téged ölelni helyetted, és meg fogja testedet áldani magjával.

Ekként fogok cselekedni, Lea, testvéri szeretetünk jegyében, melyet gyermekkorunk óta tápláltunk egymás iránt, és a Legkönyörületesebb kedvéért, kit az imént hivatkozva szólítottál, hogy egykoron ő is könnyörületes legyen gyermekeihez, ha hozzá fordulnak, szólítván őt nevének legszentebbikén."

És ekkor, Uram, átölelt Lea és elborított csókjainak özönével. Görnyedt térdepléséből újjászületve egyenesedett fel és aggodalmától szabadultan lépett a szabadba, hogy fátylától takarva Jákobnak ajánlja magát. Én pedig felkészültem, hogy végrehajthassam keserű feladatomat. Jákob sátrába osontam titkon, és elrejtöztem a sötétben, szoroson nyoszolyájuk mellett. És íme, máris közeledtek a nászmenet ujjongó harsonái, és kisvártatva ott álltak már ők is a sátor bejáratának árnyékában. De még mielőtt egészen fellebbentette volna Jákob a nyílás vászonlapját, hogy a lefátyolozottnak megadja a belépés tisztességét, vonakodva megállt a küszöbön, a titkos jelre várva. És ekkor Lea, oktatásomhoz híven, háromszor illette csókkal homlokát. Jákob pedig, eloszlatván kételyét, engem véelve a fátyol mögött, szerető karral vonta magához, felemelé, és fekvőhelyére fektetvé őt, remegő ajkaim közvetlen közelébe. De még mielőtt újból átölelte volna, kérdést intézett hozzá "Te vagy az valóban, Ráhel, kit karjaimba zárok?" És ekkor, Uram, hogy milyen megerőltetésembe került, csak Te tudod egyedül, Te, a Mindenható, ekkor kitépve hangomat bensőmből, mint körmöt élő húsból, egész közletről suttogva feleltem: "Én vagyok, Jákob, én szerelmes hitvesem!" És megszabadulva minden gyanakvástól, feltöré testét szerelmének hatalmá-

val. Én pedig, Uram, Te tudod, mert mint sarló a fűvön, úgy vág át tekinteted a sötétségen, én pedig, Uram, görnyedve guggoltam egy arasznyira tőlük, és úgy éreztem, mintha tűzben hamvadna gyötrődő, vonagló testem, mikor amaz szeretkező kézzel ölelte át Leát, vélve, hogy engem von magához, engem, ki nyitva állt előtte vére minden szenvedélyével. Uram, idézd Magad elé ezt az éjszakát, idézd fel, Te Mindenüttjelenlevő, azt az éjt, melyen hét hosszú órán keresztül sajgó térdekkkel, megkínzott lélekkel kuporogtam mellettük - hallottam, ami nekem szólt, és mégsem érezhettem, ami nekem volt szánva egyedül. Hét álló órán, hét örökkévalóságon át guggoltam lélegzetfojtva, viaskodva fájdalom kitörni készülő kiáltásával, mint ahogy Jákob viaskodott egykor álmában angyaloddal, és hetven-szer hosszabbnak tűnt néma vergődésemnek e hét óra, a várakozás hét esztendejénél. És soha nem éltem volna túl megpróbáltatásom e vége láthatatlan éjszakáját, ha nem szólította volna lelkem szüntelen a Te szentséges nevedet, ha nem adott volna erőt a Te végtelen türelmed tudata.

- Ez, Uram, egyetlen cselekedetem, mellyel dicsekedhetem, mert ebben saját Magadhoz váltam hasonlónak türelmemben és könyörületességben. Mert minden emberi mértéket meghaladva szenvedte lelkem kimondhatatlan kínok kínját, és Te tudod, Uram, vajon kísértettél-e valaha asszonyt e földön oly kegyetlen gyötrellemmel, mint engem azon éjszakán. És mégis, Uram, átvészelttem vergődve minden éjnek ezt az éjszakáját, és kakasszóra feltápáskodott kivájt testem, míg amazok pihentek boldog kimerültségben. Sietve menekültem atyám házába, hiszen már csak kis időbe telhetett, míg fény derül csalárd tetteinkre, és Jákob haragjának gondolata csattogva vacogtatta fogaimat. És jaj, amit sejtettem, bekövetkezett. Alighogy megpihentem atyám házában, megvadult bika ordításaként hatolt fülembé a megcsalt bűz kiáltása, és máris mint a fergeteg száguldott felénk, felemelt fejével, hogy lesújtson áruló atyámra. Vak rémület bénította karját öreg Lábónnak, amint Jákob vérbe forgó szemekkel közeledett feléje. Megtántorodva rogyott földre, szentséges neveddel ajkán. És ismét, Uram, alig-hogy hallóm legszentebb nevedet, áthatott magasztos bátorság ereje és nekifeszülve a tomboló elé vettem magamat, hogy dühe atyámat kímélve énreám sújtson le. És alighogy megpillantott, Jákob haragtól szikrázó szeme engem, ki bűntársul szegődtem csúfos félrevezetésére, öklének erejével arcomba csapott, hogy félholtan rogytam porba lábai elé. De zokszó nélkül túrtam, Uram, mert láttam, mily nagy szeretet tombol dühében. És ha akkor meg is ölt volna, máris őrjöngve ellenem emelé sze-

kercéjét, Te tudod, Uram, akkor sem léptem volna panaszszóval magasztos trónusod elé, mert egy nagy fájdalom irgalmával segítettem őt megcsalni, és mert egy nagy szerelem fájdalma hajtotta őt is.

- És alighogy megpillantott vérző arccal, könnyes szemmel, porba igazva, lám, Uram, őt is átjárta a könyörületesség hulláma. Lankadó karjából kihullott a felemelt szekerce, és hozzám ereszkedve, csókjával szívta föl a felszakadt ajkamból serkenő vért. És nemcsak rajtam könyörült meg, hanem irántam való szeretetéért megbocsátott atyámnak, Lábónnak is, és Leát sem űzte ki sátrából. Atyám hét nap elteltével második feleségül adott hozzá, és ő gyermekeket ébresztett ölemből, kiket tápláltam kebleim tejével és ígéreted igéjével. És arra oktattam őket, hogy legégőbb veszélyben Hozzád kiáltsanak, szólítva Téged legszentebb neveden. És e szentséges nevedben, a Legkönyörületesebb nevében kiáltok én is most Hozzád végső veszedelemben: cselekedj úgy, ahogy Jákob cselekedett, hárítsd el néped feje felől bosszús indulatod, és oszlasd el haragod felhőit! Még ez egyszer könyörülj meg, Uram, Ráhel könyörületességéért, légy türelemmel az én türelmemért, és kíméld meg szent városodat! Irgalmazz, Uram, gyermekeimnek és unokáimnak, irgalmazz, ó irgalmazz Jeruzsálemnek!

Ráhel pallossá emelé hangját, hogy élével áthasítson Isten száz egén. Könyörgő kiáltása kimeríté lelkének erejét és magába roskadva rogyott térdre, barázdált homlokát mélyen földre hajtva. Mint sötéten áramló zuhatag hullámozott bomlott haja remegő teste körül. Így térdelt Ráhel a porban és reszketve várta Isten megnyilatkozását.

Ám Isten hallgatott.

És nincs a földön rettenetesebb, a mennyekben borzasztóbb, a világűrben fagyasztóbb Isten hallgatásánál. Ha Isten hallgat, megáll az idő, kialszik a világosság, nincs immár különbség éj és nap között, és színültig telik meg a világ e hallgatás ürességével. Minden, ami mozgott, megszűnik mozogni, minden, ami folyik, megreked medrében, a virágzó nem virágzik többé, és a tenger sem áramlik benső szava nélkül. Nincs emberi fül, mely el tudná viselni e csend harsogását, nincs emberi szív, mely dobogni tudna az úrnek e sűrűjében - melyben Isten él csak, aki hallgat.

És még Ráhel, ő, a legtürelemesebb, sem viselhette el kiáltó szenvedésében Istennek e végtelen hallgatását. Még egyszer a Láthatatlan felé emelé könnyes tekintetét, még egyszer égnek ívelé anyai karjait, és az indulat tűzköve piros szikraként pattogó ajkáról szavát:

- Hát nem hallottál-e, Mindenüttjelenlévő, nem értettél meg, Mindentmegértő, és meg kell-e magyarázzam példának értelmét, én, tudatlan szolgálód? Úgy halljad hát, Hallaninemakaró: engem is féltékenység mardosott, amikor Jákob Leónak áldozott szerelmével, mint ahogy Téged most féltékenyül tesz gyermekeim áldozása más istenek oltárán. És én, a gyenge nő, én leküzdöttem haragos indulatomat és megkönyörültem a Te kedvedért, kit a Legkönyörületesebbnek hittem, én megszántam Leát, és Jákob is megkönyörült rajtam, érted, Uram, mi mindannyian, kik halandók vagyunk, szánalmas, mulandó, gyarló emberek, mi legyőztük gonosz irigységünket - és Te, Uram, Te, a Mindenható, Te nem akarnál irgalmazni, Te, ki mindent teremtettél, ki mindent eleve kimerítettél; Te, kinek végtelen tengereiből nekünk csupán cseppek jutottak osztályrészül?

- Tudom jól, hogy akaratos, nyakas nép gyermekeim népe, tudom, csak nyögve tűrik szentséges igádat, és mégis, ha Te ISTEN vagy, és ura a mindenségnek, vajon nem kell-e türelmednek felülmúlnia haszontalanságukat, irgalmadnak túlszárnyalnia vétkeinket? Mert az nem lehet, Uram, azt nem engedheted, hogy porszülte ember szégyenítsen meg angyalaid színe előtt, és nem szabad, hogy amazok valaha szemedbe mondhassák : "Íme, volt egy nő a földön, egy gyenge, halandó asszony, kit Ráhelnek hívtak, az győzedelmeskedni tudott indulatán, Te pedig, ki ura vagy mindennek, Te saját haragod rabjává szegődtél!" Nem, Uram, ennek nem szabad megtörténnie, mert ha a Te könyörületességed nem végnélküli, akkor Te Magad sem vagy végtelen, akkor Te nem vagy Isten! Akkor Te nem az az Isten vagy, kit magamnak alkottam könnyeim áradatában, s kinek hangja szólt hozzám nővérem riadt kiáltásában! Akkor Te egy idegen Isten vagy, egy Haragisten, egy Lesújtóisten, egy Bosszúisten, és én, Ráhel, aki csak a Szeretőt szereti és az Irgalmasnak szolgált, én, Ráhel, én megtagadlak itt, az angyalaid színe láttára! Ám hajtsanak térdet előtted mindannyian: kiválasztottaid és prófétáid. . . én, Ráhel, az anya .nem hajlok meg Előtted! Egyenes gerinccel lépek kellős közepedbe, elválasztva lényedet igédőtől. Mert még mielőtt bírāja lennél gyermekeimnek, perbe szállok én Veled, és íme, nyíltan vádollok sza-

vad, Uram, ellentmond lényednek, haragos szád megtagadja szíved végtelen irgalmát! Így hát tégy igazságot lényed és szavad közt! Ha valóban az Engesztelhetetlen vagy, mint aki nek mutatkozol, ám taszíts le engem is gyermekeimhez a sötétség mélyébe, mert Haragisten-orcádat nem vágyom látni, és féltékenységed tajtékzó dühe undorral tölt el. Ha azonban az Irgalom Istene vagy, a Legkönyörületesebb, kit szerettem kezdet kezdetétől, kinek tanítását mindenkor követtem, akkor vess végét kétségemnek, .akkor ismertesd meg Maggad előttem, adj jelt nekem, akkor tekints szelíden rám szánalmad fényében, akkor irgalmazz gyermekeimnek, és óvd meg a szent várost!”

És miután Ráhel ékesszólása lángoló pallosát imígyen szegezte neki az égnek, újból lehullott minden ereje. Fejét a magasság szavának fordítva ismét térdre borult, és szemhéja lezárult, akár a halotté. Riadtan húzódtak el Ráhel közeléből ősatyák és próféták, várva, mikor sújt le cikázó villám a bűnösre, ki perbe mert szállani Istennel. És félelemtelten kémlelték az eget. De jel nem adatott.

Az angyalok azonban, kik Isten sötétlő szemöldökének árnyékában szárnyaik mögül ijedten figyelték a vakmerőt, ki Uruk mindenhatóságát tagadni merte, egyszerre csak látták, hogy szelíd fény forrása lőn Ráhel orcája, és hogy homloka csodálatos ragyogást sugároz szerte.

Bensejéből fakadó világossággal fénylett testének bőre, és anyai könnyei csillogni kezdtek mint pirkadó hajnal páracsoportjai: És felismerék erről az angyalok, hogy Isten végtelen szeretetének tekintetét Ráhelre emelte. És megérték, hogy szavának tagadója - hitének féktelenségéért - kedvesebb volt Istennek igéje jámbor szolgálójánál, vakbuzgón követő engedelmességükért. És szertefoszlott az angyalok rémülete, megbizonyosodva pillantottak fel szárnyaik mögül, és íme, újra fény és dicsőség lengett Isten élő jelenléte körül, és mosolyának boldogító kékje beragyogta a végtelen teret. És csengő szárnyak hatalmas suhogásával szálltak a kerubok a magasba, és szárnyuk csattogásába szegült ezüstös szökkenéssel a szellő, mígnem zengő hangáradattal telt meg az égbolt vakítón szikrázó sátra. És Isten fennkölt homlokából kezdetét véve oly határtalan ragyogás áradó folyamává nőtt a földöntúli világosság, hogy csordultig telített mennyboltból csillogó esésben zuhogott alá a földre.

És fenséges összhangban harsant a fényáradatba az angyalok éneke, az elmúlt és jövő nemzedékek zsoltárától kísérve, míg minden össze nem forrt egyetlen boldog lélegzetben, a dicsőség hozsannázó himnuszában.

Ám mélyen lent az emberek, érzékeik tompa tudatlanságában, még most sem sejtették, mi történt messze fejük fölött. Halotti lepleikbe burkolva vakon szorították homlokukat a büntudat porába. Amíg csak egyik-másik arra nem ocsúdott, hogy feje felett tavaszi szellő enyhe fuvallata lengedez. Bizonytalan kétkedéssel emelék fel tekintetüket és ámulónak. Mert a felhőzet széthasadt falán ragyogó szivárvány ívelt a magasba, fényének hét színében Ráhel könnyeit tükrözve, Izráel anyját.

Gottschlíg Ferenc fordítása